

רמב"ם הלכות מאכלות אסורות פרק ד

3

הלכה א

האוכל כזית מבשר בהמה שמתה או חיה שמתה או עוף שמת לוקה שנאמר לא תאכלו כל נבלה, וכל שלא נשחטה כראוי הרי זו מתה, ובהלכות השחיטה יתבאר השחיטה שהיא כראוי ושאינה כראוי.

הלכה ב

אין אסור משום נבילה אלא מינים טהורים בלבד מפני שהן ראויין לשחיטה ואם נשחטו שחיטה כשרה יהיו מותרין באכילה, אבל מינין טמאין שאין שחיטה מועלת בהן בין שנשחטה כראוי בין שמתה כדרכה בין שחתך בשר מן החי ממנה ואכלו אינו לוקה משום נבלה וטרפה אלא משום אוכל בשר טמאה.

הלכה ג

האוכל עוף טהור חי כל שהוא לוקה משום אוכל נבלה ואע"פ שאין בו כזית הואיל ואכלו כולו, ואם אכלו אחר שמת עד שיהיה בו כזית ואע"פ שאין בכולו בשר כזית הואיל ויש בכולו כזית חייב עליו משום נבלה.

הלכה ד

האוכל כזית מבשר נפל בהמה טהורה לוקה משום אוכל נבלה, ואסור לאכול מן הבהמה שנולדה עד ליל א' שמיני שכל שלא שהה שמונה ימים בבהמה הרי זה כנפל, ואין לוקין עליו, ואם נודע לו שכלו לו חדשיו בבטן ואחר כך נולד שהן תשעה חדשים לבהמה גסה וחמשה לדקה הרי זה מותר ביום שנולד.

הלכה ה

השליא שיצאת עם הולד אסורה באכילה והאוכלה פטור שאינה בשר.

הלכה ו

האוכל כזית מבשר בהמה או חיה או עוף טהורים שנטרפו לוקה שנאמר ובשר בשדה טרפה לא תאכלו לכלב תשליכון אותו, טרפה האמורה בתורה זו שטרפה אותה חית היער כגון ארי ונמר וכיוצא בהן, וכן עוף שטרף אותו עוף הדורס כגון נץ וכיוצא בו, ואין אתה יכול לומר שטרפה אותה והמיתה אותה שאם מתה הרי היא נבלה, ומה לי מתה מחמת עצמה או הכה בסייף והמיתה או שברה ארי והמיתה הא אינו מדבר אלא בשנטרפה ולא מתה.

הלכה ז

ואם הטרפה שלא מתה אסורה, יכול אם בא זאב וגרר הגדי ברגלו או בזנבו או באזנו ורדף אדם והצילו מפיו יהיה אסור שהרי נטרף תלמוד לומר ובשר בשדה טרפה וגו' לכלב תשליכון אותו, עד שיעשה אותה בשר הראויה לכלב, הא למדת שהטריפה האמורה בתורה היא שטרפה אותו חית היער ושברה אותה ונטה למות ועדיין לא מתה, אף על פי שקדם ושחטה קודם שתמות הרי זו אסורה משום טריפה הואיל ואי אפשר שתחיה ממכה זו הבאה עליה.

הלכה ח

נמצאת למד שהתורה אסרה המתה והיא הנבלה, ואסרה הנוטה למות מחמת מכותיה ואע"פ שעדיין לא מתה והיא הטריפה, וכשם שלא תחלוק במיתה בין מתה מחמת עצמה בין שנפלה ומתה בין שחנקה עד שמתה בין שדרסתה חיה והרגתה, כך לא תחלוק בנוטה למות בין שטרפתה חיה ושברתה בין שנפלה מן הגג ונשתברו רוב צלעותיה בין שנפלה ונתרסקו איבריה בין שזרק בה חץ ונקב לבה או ריאתה בין שבא לה חולי מחמת עצמה ונקב לבה או ריאתה או שיבר רוב צלעותיה וכיוצא בהן הואיל והיא נוטה למות מכל מקום הרי זו טרפה, בין שהיה הגורם בידי בשר ודם בין שהיה בידי שמים, אם כן למה נאמר בתורה טרפה דבר הכתוב בהווה, שאם לא תאמר כן לא תאסר אלא אותה שנטרפה בשדה אבל אם נטרפה בחצר לא תאסר הא למדת שאין הכתוב מדבר אלא בהווה.

הלכה ט

וענין הכתוב שהנוטה למות מחמת מכותיה ואי אפשר לה לחיות מחמת מכה זו אסורה, מכאן אמרו חכמים זה הכלל כל שאין כמות חיה טריפה, ובהלכות שחיטה יתבאר אי זה חולי עושה אותה טריפה ואי זה חולי אין עושה אותה טרפה.

הלכה י

וכן החותך בשר מן החי מן הטהורים הרי אותו הבשר טריפה והאוכל ממנו כזית לוקה משום אוכל טריפה, שהרי בשר זה מבהמה שלא נשחטה ולא מתה, מה לי טרפה אותו חיה מה לי חתכה בסכין מה לי בכלה מה לי במקצתה הרי הוא אומר ובשר בשדה טרפה לא תאכלו כיון שנעשית הבהמה בשר בשדה הרי היא טריפה.

הלכה יא

בהמה שהיא חולה מחמת שתשש כחה ונטתה למות הואיל ולא אירעה מכה באבר מאיבריה הממיתים אותה הרי זו מותרת, שלא אסרה תורה אלא כעין טריפת חית היער שהרי עשה בה מכה הממיתה אותה.

הלכה יב

אע"פ שהיא מותרת גדולי החכמים לא היו אוכלין מבהמה שממהרין ושוחטין אותה כדי שלא תמות ואע"פ שפרכסה בסוף שחיטה, ודבר זה אין בו איסור אלא כל הרוצה להחמיר על עצמו בדבר זה הרי זה משובח.

ויקרא פרשת אמור פרק כב

4

- (א) ויזכר יקנוק אל משה לאמר:
 (ב) זכר אל אהרן ואל בניו ויזכרו מקדשי בני ישראל ולא יסללו את שם קדשי אשר הם מקדשים לי אני יקנוק:
 (ג) אמר אליהם לדורתיכם כל איש אשר יקרב מקל זרעכם אל הקדשים אשר יקדישו בני ישראל ליקנוק וטמאתו עליו ונקרטה הנפש הוא מלפני אני יקנוק:
 (ד) איש איש מזרע אהרן והוא צרוע או זב בקדשים לא יאכל עד אשר יטהר והנגע בקל טמא נפש או איש אשר טמא ממנו שכבת זרע:
 (ה) או איש אשר יגע בקל שרץ אשר יטמא לו או באדם אשר יטמא לו לכל טמאתו:
 (ו) נפש אשר תגע בו וטמאה עד הערב ולא יאכל מן הקדשים כי אם רחץ בשרו במים:
 (ז) ובא השמש וטהר ואחר יאכל מן הקדשים כי לחמו הוא:
 (ח) גבלה וטרפה לא יאכל לטמאה בה אני יקנוק:
 (ט) ושמרו את משמרתי ולא ישאו עליו חטא ומתו בו כי יסללוהו אני יקנוק מקדשם:
 (י) וכל זר לא יאכל קדש תושב פהו ושכיר לא יאכל קדש:
 (יא) וכהו כי יקנה נפש קנוק כספו הוא יאכל בו ויליד ביתו הם יאכלו בלחמו:
 (יב) ובת פהו כי תהיה לאיש זר הוא בתרומת הקדשים לא תאכל:
 (יג) ובת פהו כי תהיה אלמנה וגרושה וזרע אין לה ושבה אל בית אביה כנעוריה מלקחם אביה תאכל וכל זר לא יאכל בו: ס
 (יד) ואיש כי יאכל קדש בשגגה ויסף חמשתו עליו ונתן לפהו את הקדש:
 (טו) ולא יסללו את קדשי בני ישראל את אשר ירימו ליקנוק:
 (טז) והשיאו אותם עון אשמה באכלם את קדשיהם כי אני יקנוק מקדשם: פ
 (יז) ויזכר יקנוק אל משה לאמר:
 (יח) זכר אל אהרן ואל בניו ואל כל בני ישראל ואמרת אליהם איש איש מבית ישראל ומן הגר בישאל אשר יקריב קרבנו לכל נדריהם וליכל נדבותם אשר יקריבו ליקנוק לעלה:
 (יט) לרצונכם תמים זכר בבקר בכשבים ובצאים:
 (כ) כל אשר בו מום לא תקריבו כי לא לרצון יהיה לכם:
 (כא) ואיש כי יקריב זבח שלמים ליקנוק לפלא נדר או לנדבה בבקר או בצאן תמים יהיה לרצון כל מום לא יהיה בו:
 (כב) עגרת או שבור או סרוץ או יבלת או גרב או ילפת לא תקריבו אלה ליקנוק ואשה לא תתנו מהם על המזבח ליקנוק:
 (כג) ושור ושה שרוע וקלוט נדבה פעשה אתו ולנדר לא ירצה:
 (כד) ומעוד וכתות ונתוק וכרות לא תקריבו ליקנוק ובארצכם לא תעשו:
 (כה) ומיד בן נכר לא תקריבו את לחם אלהיכם מקל אלה כי משחתם בהם מום בהם לא ירצו לכם: פ
 (כו) ויזכר יקנוק אל משה לאמר:
 (כז) שור או כשב או עז כי ינלד והיה שבעת ימים פסח אמו ומיום השמיני והלאה ירצה לקרבן אשה ליקנוק:
 (כח) ושור או כשב או עז יהיה אתו ואת בנו לא תשחטו ביום אחד:
 (כט) וכי תזבחו זבח תודה ליקנוק לרצונכם תזבחו:
 (ל) ביום ההוא יאכל לא תותירו ממנו עד בקר אני יקנוק:
 (לא) ושמרתם מצותי ונעשיתם אתם אני יקנוק:
 (לב) ולא תסללו את שם קדשי ונקדשתי בתוך בני ישראל אני יקנוק מקדשכם:
 (לג) המוציא אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלהים אני יקנוק: פ

תלמוד בבלי מסכת חולין דף ק עמוד ב

5

אפילו תימא - לא קדם וסלקו, הוי מין ומינו ודבר אחר, וכל מין ומינו ודבר אחר - סלק את מינו כמי שאינו, ושאינ מינו - רבה עליו ומבטלו:

מתני'. נוהג בטהורה ואינו נוהג בטמאה, רבי יהודה אומר: אף בטמאה, אמר ר' יהודה: והלא מבני יעקב נאסר גיד הנשה, ועדיין בהמה טמאה מותרת להן! אמרו לו: בסיני נאמר, אלא שנכתב במקומה:

גמ'. וסבר ר' יהודה איסור חל על איסור, והתניא, ר' יהודה אומר: יכול תהא נבלת עוף טמא מטמא בגדים בבית הבליעה, תלמוד לומר אבלה וטרפה לא יאכל לטמאה בה - מי שאיסורו משום כל תאכל בלה, יצא זה שאין איסורו משום כל תאכל בלה, אלא משום כל תאכל טמאה! וכי תימא, קסבר: אין בגידין בנותן טעם, ובטמאה נמי, איסור גיד איכא איסור טומאה ליכא, וסבר ר' יהודה אין בגידין בנותן טעם? והתניא: האוכל גיד הנשה של בהמה טמאה - ר' יהודה מחייב שתים, ור"ש - פוטרי! לעולם קסבר: יש בגידין בנותן טעם, וקסבר: נוהג בשליל, דאיסור גיד ואיסור טומאה - בהדי הדדי קאתי. ומי מצית אמרת נוהג בשליל, והתנן: נוהג בשליל, ר' יהודה אומר: אינו נוהג בשליל, וחלבו מותר! הני מילי - גבי טהורה, דרחמנא אמר: בכל בבהמה... תאכלו, אבל בטמאה נוהג; ומי מצית אמרת דתרוייהו בהדי הדדי קאתו? והתנן, על אלו טומאות הנזיר מגלת: על המת, ועל כזית מן המת; וקשיא לך: על כזית מן המת מגלח, על המת כולו לא כ"ש? וא"ר יוחנן: לא נצרכא אלא לנפל שלא נתקשרו אבריו בגידין, אלמא: איסור טומאה קדים! אע"ג דאיסור טומאה קדים, אתי איסור גיד חייל עליה, שכן איסורו נוהג בבני נח. דיקא נמי, דקתני, א"ר יהודה: והלא מבני יעקב נאסר גיד הנשה, ועדיין בהמה טמאה מותרת להם. גופא, האוכל גיד הנשה של בהמה טמאה, רבי יהודה מחייב שתים,

תלמוד בבלי מסכת קידושין דף עז עמוד א

6

מתני'. בת חלל זכר - פסולה מן הכהונה לעולם. ישראל שנשא חללה - בתו כשירה לכהונה. חלל שנשא בת ישראל - בתו פסולה לכהונה. רבי יהודה אומר: בת גר זכר כבת חלל זכר. רבי אליעזר בן יעקב אומר: ישראל שנשא גיורת - בתו כשירה לכהונה, וגר שנשא בת ישראל - בתו כשירה לכהונה, אבל גר שנשא גיורת - בתו פסולה לכהונה, אחד גר ואחד עבדים משוחררים, אפי' עד י' דורות, עד שתהא אמו מישראל; ר' יוסי אומר: אף גר שנשא גיורת - בתו כשירה לכהונה. גמ'. מאי לעולם? מהו דתימא מידי דהוה אמצרי ואדומי, מה להלן לאחר שלשה דורות, אף כאן נמי לאחר שלשה דורות, קא משמע לן. ישראל שנשא חללה. מנא הני מילי? אמר ר' יוחנן משום ר' שמעון, נאמר כאן: אולא יחלל זרעו בעמיו, ונאמר להלן: בלא יטמא בעל בעמיו, מה להלן זכרים ולא נקבות, אף כאן זכרים ולא נקבות. אלא מעתה, בתו של כ"ג תישתרי! מי כתיב בנו? זרעו כתיב, לא יחלל זרעו בעמיו. בת בנו תישתרי! כתיב: לא יחלל זרעו, מקיש זרעו לו, מה הוא בתו פסולה, אף בנו בתו פסולה. בת בתו תיתסר! אם כן, גזירה שוה מאי אהני ליה.

חלל שנשא בת ישראל - בתו פסולה. הא תנא ליה רישא: בת חלל זכר - פסולה מן הכהונה לעולם! אידי דתנא רישא ישראל שנשא חללה, תנא נמי סיפא חלל שנשא בת ישראל. מתניתין דלא כרבי דוסתאי בן יהודה; דתניא, רבי דוסתאי בן יהודה אומר: כשם שבני ישראל מקוה טהרה לחללות, כך בנות ישראל מקוה טהרה לחללים. מאי טעמיה דר' דוסתאי בר' יהודה? אמר קרא: לא יחלל זרעו בעמיו, בעם אחד הוא דמיחל, בשני עממים אינו מיחל. תנו רבנן: לא יחלל זרעו - אין לי אלא זרעו, היא עצמה מנין? אמרת קל וחומר: מה זרעו שלא עבר עבירה - מתחלל, היא שעברה עבירה - אינו דין שמתחללת. הוא עצמו יוכיח, שעבר עבירה ואין מתחלל! מה להוה שכן אין מתחלל בכל מקום, תאמר בהיא שמתחללת בכ"מ? ואם נפשך לומר, אמר קרא: לא יחלל זרעו, לא יחולל זה שהיה כשר ונתחלל. מאי אם נפשך לומר? וכי תימא איכא למיפרך: מה לזרעו שכן יצירתו בעבירה! אמר קרא: לא יחלל, לא יחולל זה שהיה כשר ונתחלל. תנו רבנן: איזו היא חללה? כל שנולדה מן הפסולים. מאי פסולים? אילימא פסולים לו, הרי מחזיר גרושתו דפסולה לו, ובניה כשרים, דכתי': תועבה היא, היא תועבה, ואין בניה תועבים! אמר רב יהודה, הכי קאמר: איזו היא חללה? כל שנולדה מן פסול כהונה. נולדה אין, לא נולדה לא, הרי אלמנה וגרושה זונה דלא נולדה, וקא הויא חללה! אמר רבה, ה"ק: איזו חללה מוזכרת שלא היה לה שעת הכושר כלל? כל שנולדה מן פסול כהונה. מאי מוזכרת? אמר רב יצחק בר אבין, ה"ק: איזו היא חללה, שעיקרה מדברי תורה ואין צריכין לפרש מדברי סופרים? כל שנולדה מן פסולי כהונה. ת"ר: אלמנה אלמנה אלמנה - אינו חייב אלא אחת, גרושה גרושה גרושה - אינו חייב אלא אחת, דאלמנה וגרושה וחללה זונה, בזמן שהם כסדר - חייב על כל אחת ואחת זינתה ונתחללה ונתגרשה ונתארמלה - אינו חייב אלא אחת. אמר מר: אלמנה אלמנה אלמנה - אינו חייב אלא אחת. האי אלמנה היכי דמי? אילימא שבא על אלמנת ראובן ועל אלמנת שמעון ועל אלמנת לוי, אמאי אינו חייב אלא אחת?